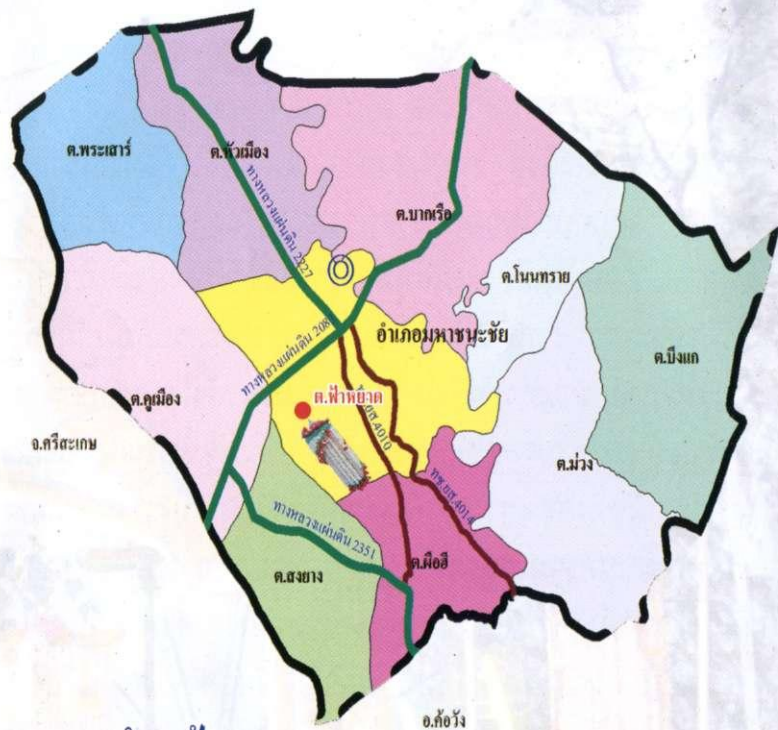

จ.ร้อยเอ็ด

เทศบาลตำบลฟ้าหยาด

กำหนดการจัดงานประเพณีแห่มาลัย จัดขึ้นทุกปี ก่อนวันมาฆบูชา 1 วัน

มหาชนชัย
พระเรือไชยสิทธิ์เสด็จ
เมืองแห่งดอกจาน
นมัสการพระพุทธบาท
ธรรมขัติยสาร
ประเพณีแห่มาลัย

Hae Malai khaow tok
Tradition 2013

สนับสนุนโดย

จัดทำโดย เทศบาลตำบลฟ้าหยาด
อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

โทร. 045-799103

โทรสาร. 045-799341

www.fayardmun.go.th

ประเพณีแห่มาลัยข้าวตอก

“ฮึดหนึ่งนั้นถึงเมื่อเดือนสามได้
จงพากันจีข้าวจีไปถวายสังฆเจ้าเอาแท้มัญญู
กุศลยังสืบตามเฮามือละคาบ
หากธรรมเนียมจั้งนี้มีแท้นาน
ให้ไปทำทุกหมู่บ้านทุกที่เอาบุญพ่อเอย
คองหากเคยมีมาแต่ปางปฐมพุ้น
อย่าพากันโลถิมประเพณีตั้งแต่เก่า
บ้านเมืองเฮาสีเศร้าภัยฮ้ายสืลั่นตาม”

บุญเดือนสามจึงมีบุญข้าวจีและบุญมาฆบูชา (วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3) บุญข้าวจินั้นยังคงพบว่ามีการทำอยู่เหมือนกันในบางท้องถิ่น บุญมาฆบูชา เป็นวันสำคัญวันหนึ่งทางศาสนาพุทธ สำหรับบุญพวงมาลัยของอำเภอมหาชนะชัยนั้น มีการทำครั้งแรกเมื่อไหร่ก็ไม่แน่ชัด แต่มีการทำมานานและทำติดต่อกันมาทุก ๆ ปี เป็นเอกลักษณ์ของอำเภอมหาชนะชัย

ประวัติแห่มาลัยข้าวตอก

เนื้อความในพระไตรปิฎกส่วนที่ว่าด้วยพระสูตรตันตปิฎก บทปรินิพพานสูตรกล่าวคือ ดอกมณฑารพ ซึ่งเป็นดอกไม้บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ มีความสวยงามและมีกลิ่นหอมเป็นพิเศษ เมื่อถึงกาลเวลาที่ดอกมณฑารพจะบาน และร่วงหล่นก็ด้วยเหตุการณ์สำคัญๆ คือ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประสูติ ตรัสรู้ ปรินิพพาน จาตรุงคสันนิบาต และทรงแสดงพระธัมมจักกัปปวัตนสูตร ดอกมณฑารพจึงได้ร่วงหล่นลงมายังโลกมนุษย์ ครั้นเมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเสด็จดับขันธปรินิพพาน ที่เมืองกุสินารา ดอกมณฑารพนี้ก็ได้ร่วงหล่นลงมาทั้งก้านและกิ่ง เปรียบเหมือนความเสียอกเสียใจไฟโรราพันต่อการเสด็จดับขันธปรินิพพานของ พระสัมมาสัมพุทธเจ้ารวมถึงเหล่าพระภิกษุผู้ได้ชื่อว่าอรหันตชีนาสพทั้งหลายด้วย ชาวการเสด็จดับขันธปรินิพพานได้แพร่ขยายออกไปในหมู่เหล่าข้าราชบริพาร ประชาชนทั้งหลายได้พากันมาถวายสักการะ พระบรมศพของ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยความซาบซึ้งในพระปัญญาธิคุณ พระกรุณาธิคุณ และพระบริสุทธิคุณ อีกทั้งยังได้พากัน เก็บเอา ดอกมณฑารพที่ร่วงหล่นลงมาเพื่อไปสักการะบูชาและรำลึกถึง

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อกาลเวลาเปลี่ยนไปดอกมณฑารพ ที่เก็บมาสักการบูชาเริ่มเหี่ยวแห้งและหมดไป เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระปัญญาธิคุณ พระกรุณาธิคุณและพระบริสุทธิคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาพุทธเจ้า รวมทั้งเหตุการณ์ในวันสำคัญต่าง ๆ จึงได้พากันนำเอาข้าวตอกมาสักการบูชา เพราะถือว่าข้าวเป็นสิ่งที่มีคุณค่า และเป็นของสูงที่มนุษย์จะขาดไม่ได้ การจัดข้าวตอกดอกไม้ถวายเป็นพุทธบูชาเริ่มตั้งแต่เมื่อไหร่ นั้นยังไม่เป็นที่แน่ชัด แต่เชื่อกันว่า แรกๆ จะใส่พานไว้โปรยเวลาพระสงฆ์เทศนา ต่อมาจึงมีการนำมาประดิษฐ์ตกแต่งให้เห็นว่าสวยงาม

ระยะเวลาดอกพวงมาลัย

อำเภอมหาชนะชัย จะมีการแห่พวงมาลัย ก่อนวันมาฆบูชา 1 วัน โดยเพื่อแห่ไปทอดถวาย ณ วัดหอก่อง วัดฟ้าหยาด และวัดอื่นๆ ในพื้นที่อำเภอมหาชนะชัย

ประเภทของพวงมาลัยที่ประกวด มี 2 แบบ

1. มาลัยแบบข้อ
มีลักษณะมัดกันเป็นข้อ
2. มาลัยแบบสายฝน
มีลักษณะเป็น
สายฝนยาวพวงมาลัย
แบบเส้นด้าย

วิธีการร้อยมาลัยข้าวตอก

ผู้ที่ทำพวงมาลัยจึงนำข้าวตอกแตก หรือฝ้ายมาทำพวงมาลัย ดังนี้

1. พวงมาลัยข้าวตอกแตก จะร้อยต่อดอกแบบบู่ โดยมีความยาวอยู่ 3 ขนาด เราเรียกชั้นตอนนี้ว่า ทำสายพวงมาลัย จำนวนสายมากน้อย เล็กหรือใหญ่ ตามแต่ศรัทธากำลังความสามารถของผู้ทำสายมาลัยจะผูกนำมามัดใส่กรงที่ทำด้วยไม้เป็นรูปสามเหลี่ยมสองอันผูกไขว้กันซึ่งจะทำให้เกิดมุมดังนี้

- มุมนอก 6 มุม จะมัดสายมาลัยที่สั้นที่สุด มุมละ 5-9 สาย
- มุมใน 6 มุม จะมัดสายมาลัยที่ยาวขนาดกลาง มุมละ 5-9 สาย
- ตรงกลาง จะทำเป็นพวงใหญ่และยาวที่สุดสายเดียว จะมัดโยงมาจากไม้ที่ใช้ห้อยพวงมาลัยแทน

2. พวงมาลัยเส้นด้าย ก็ก็นำฝ้ายที่ทำเป็นเส้นด้ายเป็นดิว (ใจ, ไนหรือปอย) แล้วมาตกแต่งใส่กรงไม้เหมือนพวงมาลัยข้าวตอกแตกจะมีมุมนอก มุมในและตรงกลาง

สายมาลัยข้าวตอกแตกหรือมาลัยฝ้าย

เมื่อมัดใส่กรงไม้แล้วก็จะนำมาประดับตกแต่ง ดังนี้

1. ตกแต่งเป็นลวดลาย เช่น ลวดลายตาข่าย ลายเกล็ด ลายก้นสามดอก ลายกระเบื้อง ลายสี่ก้านสี่ดอก ลายดาวกระจาย ลายแก้วชิงดวง ลายแมงมุม ลายดาวล้อมเดือนและลายวิมานแปลง ตามแต่ฝีมือและความรู้ความชำนาญ

2. ตกแต่งด้วยดอกไม้ประดิษฐ์ ทำเป็นดอกไม้ พู่ พุ่ม หรือสี้นของการประดิษฐ์งานฝีมือ

การแห่มาลัยข้าวตอก

พวงมาลัยที่ทำเสร็จแล้วจะนำไปแห่ในวันเวลาที่นัดหมายกัน คือ แห่ไปถวายวัดฟ้าหยาตช่วงจัดงานบุญประจำปี (บุญกุ่มข้าวใหญ่) บุญคุณลาน

และบุญพวงมาลัย ซึ่งจัดทำพร้อมกันช่วงเดือนยี่ (เดือนสอง) และแห่ไปถวายวัดหอก่องในวันขึ้นสิบสี่ค่ำเดือนสาม ก่อนวันมาฆบูชาหนึ่งวัน ชาวบ้านที่เป็นเจ้าของพวงมาลัยจึงนำพวงมาลัยของตนเองมารวมกันยังที่นัดหมาย มีขบวนกลองยาวช่วยเพิ่มรสชาติความสนุกสนานมีชีวิตชีวาในการแห่เจ้าของพวงมาลัยจะใช้ไม้ไผ่ลำยาวเพื่อยกหรือชูมาลัยให้สูงจากพื้นดินจะได้ไม้ห้อย (ระ) ติดพื้นดิน เพราะสิ่งของที่จะเป็นพทุบูชาถือว่าเป็นของสูงค่ายิ่งนักในขบวนแห่นอกจากพวงมาลัยข้าวตอกแตกและพวงมาลัยเส้นฝ้ายแล้ว ยังมีพานพุ่มที่จัดเป็นพุ่มเงินพุ่มทอง และพุ่มดอกไม้ที่จัดประดับตกแต่งด้วยเงิน สิ่งของและปัจจัยไทยทานที่ประสงค์จะทำบุญตามกำลังศรัทธาของแต่ละคน

